

Z Á V E R E Č N É S T A N O V I S K O

z posúdenia strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018“

(číslo: A/2012/00016, 2012/385 zo dňa 19.9. 2012)

vydané Krajským úradom životného prostredia Nitra podľa § 14 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. Názov

Nitriansky samosprávny kraj

2. Identifikačné číslo

37861298

3. Adresa sídla

Štefánikova trieda 69, 949 01 Nitra

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. arch. Viera Juricová - Melušová, Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, Odbor strategických činností, Oddelenie stratégie a programov regionálneho rozvoja, Štefánikova tr. č. 69, 949 01 Nitra, tel.: 037/6930363

Ing. Dušan Ježo, Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja, Odbor strategických činností, Oddelenie stratégie a programov regionálneho rozvoja, Štefánikova tr. č. 69, 949 01 Nitra, tel.: 037/6930367

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. Názov

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018

2. Charakter

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018 (ďalej aj ako „PHSR NSK“) je strednodobým programovým dokumentom rozvoja samosprávneho kraja na roky 2012 – 2018. Nadväzuje na doterajší Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2008 – 2015 schválený uznesením č. 252/2008 dňa 24. novembra 2008 na 33. zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja. Strategický dokument sa zameriava na sociálnu a ekonomickú oblasť, je v súlade s cieľmi stanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR (2010), je v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou regiónu, je kompatibilný

s ostatnými čiastkovými koncepciami kraja, ako aj spracovanými rozvojovými dokumentmi obcí miest a mikroregiónov.

PHSR NSK bol spracovaný riešiteľským tímom zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Katedry regionalistiky a rozvoja vidieka a prerokovaný v pracovných skupinách. Metodickú a poradenskú činnosť pri spracovaní PHSR NSK zabezpečovala doc. Ing. Mária Fáziková, CSc. z Katedry regionalistiky a rozvoja vidieka, Fakulty Európskych štúdií a regionálneho rozvoja, Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. Významným aktérom pri vypracovaní aktualizácie PHSR NSK bol odbor strategických činností Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja ako koordinátor v spolupracujúci s jednotlivými odbormi Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja, regionálnymi rozvojovými agentúrami pôsobiacich v rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja a sociálno-ekonomickými partnermi.

PHSR NSK je spracovaný podľa § 7 zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, čo napĺňa štruktúra strategického dokumentu a obsah jednotlivých kapitol. Podľa uvedeného zákona je PHSR VÚC (kraja) strednodobý strategický dokument, ktorý pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Analyticko-strategická časť obsahuje najmä

- súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku vyššieho územného celku a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia vyššieho územného celku,
- hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie vrátane stavu verejného zdravia, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia vyššieho územného celku,
- analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím vyššieho územného celku,
- určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia vyššieho územného celku, definovanie podmienok udržateľného rozvoja vyššieho územného celku,
- stratégiu rozvoja vyššieho územného celku, pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja vyššieho územného celku,
- regionálnu inovačnú stratégiu,
- analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku.

Programová časť obsahuje najmä

- zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku,
- inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku,
- finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku,
- systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku.

Strategický dokument PHSR NSK podlieha posudzovaniu vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia v zmysle § 4 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon“). Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 uvedeného zákona sú predmetom posudzovania

vplyvov strategických dokumentov všetky druhy strategických dokumentov ktoré majú pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie a zároveň vytvárajú rámec na schválenie niektorej z navrhovaných činností uvedených v prílohe č. 8 okrem strategických dokumentov, ktoré určujú využívanie malých území na miestnej úrovni.

3. Hlavné ciele

Strategický dokument je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, nemá presne určený územný priemet jednotlivých opatrení. PHSR NSK určuje hlavné smery rozvoja územia Nitrianskeho kraja do roku 2018, je nástrojom pre vykonávanie podpory regionálneho rozvoja, ktorého cieľom je zvyšovanie regionálnej konkurencieschopnosti, znižovanie nežiadúcej regionálnej rozdielnosti pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja regiónov. Obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu hospodárskej a sociálnej situácie kraja, ktorá bola podkladom pre stanovenie rozvojových priorít a stratégie.

Hlavný cieľ PHSR NSK spočíva v jeho realizácii, čiže dosiahnutí cieľov stanovených v strategickej časti dokumentu prostredníctvom realizácie príslušných cieľov, opatrení a aktivít.

Z podstaty strategického plánovania a použitých metodík vyplýva, že samotným jadrom strategického dokumentu PHSR NSK je vytvoriť hierarchickú sústavu cieľov a opatrení. V nadväznosti na prijatú víziu Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorá zhmotňuje spoločné predstavy aktérov rozvoja o svojom území bol stanovený globálny cieľ stratégie a naň nadväzujúci súbor strategických a špecifických cieľov, ktoré sú hierarchicky členené do troch významových úrovní. Rozvojové ciele ďalej vstupujú do procesu tvorby samotnej stratégie programu, pozostávajúcej z priorít, špecifických cieľov a opatrení, ktorých realizácia smeruje k napĺňaniu definovaných cieľov.

Vízia rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja je formulovaná nasledovne: „Nitriansky kraj bude dynamicky sa rozvíjajúci región využívajúci exogénne aj endogénne rozvojové zdroje. Hospodárstvo bude založené na moderných technológiách produkujúcich výrobky s vysokou pridanou hodnotou. Moderné a efektívne multifunkčné poľnohospodárstvo produkujúce dostatok kvalitných potravín, poskytujúce atraktívne pracovné príležitosti pre vidiecke obyvateľstvo, bude spolu s cestovným ruchom osou integrovaného rozvoja vidieckeho priestoru. Východiskom pre dosiahnutie týchto cieľov bude kvalitný integrovaný systém vzdelávania, poskytujúci občanom lepšie možnosti realizácie v profesijnom aj osobnom živote. Rastúca kvalita života bude sprevádzaná udržateľným rozvojom kvality zložiek životného prostredia a krajiny.“

Globálny cieľ: „Zvýšenie konkurencieschopnosti Nitrianskeho samosprávneho kraja v spoločnom Európskom priestore prostredníctvom udržateľného rastu hospodárstva, zvýšenia ochrany zložiek životného prostredia a krajiny a zlepšenia životných podmienok svojich obyvateľov“.

Strategické ciele nadväzujú na kľúčové problémy rozvoja identifikované v problémovej analýze programu v piatich oblastiach sociálno-ekonomického a spoločenského života kraja. Ich napĺňanie povedie k postupnému odstraňovaniu týchto problémov a vytvorí tak podmienky pre vyvážený sociálno-ekonomický a kultúrny rozvoj Nitrianskeho kraja.

V nadväznosti na prijaté strategické ciele bol vytvorený súbor špecifických cieľov, ktoré sledujú ich napĺňanie. Dosiahnutie špecifických cieľov Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja bude zabezpečené prostredníctvom realizácie opatrení a aktivít.

Prehľad navrhovaných priorít, cieľov a opatrení:

- **Priorita I. Hospodárstvo**
 - **Strategický cieľ:** Dlhodobý stabilný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre s prevahou odvetví produkujúcich vysokú pridanú hodnotu a odvetví využívajúcich endogénne zdroje kraja. Ekonomickou výkonnosťou bude kraj patriť do prvej polovice v rámci Slovenskej republiky.
 - **Špecifický cieľ 1. Podpora výskumu a vývoja vrátane transferu výsledkov a technológií do praxe**
 - Opatrenie 1.1 Rozvoj a podpora výskumných, technologických centier, parkov a inkubátorov
 - Opatrenie 1.2 Posilnenie spolupráce vedeckých a výskumných inštitúcií vrátane vysokých škôl s komerčnou sférou so zameraním na aplikovaný výskum
 - **Špecifický cieľ 2. Vytváranie podmienok pre príchod nových investorov a rozvoja priemyselných odvetví s vyššou tvorbou pridanej hodnoty**
 - Opatrenie 2.1 Rozvoj a podpora priemyselných parkov a podnikateľských zón
 - Opatrenie 2.2 Podpora rozvoja priemyselných odvetví s vyššou tvorbou pridanej hodnoty
 - **Špecifický cieľ 3. Podpora malého a stredného podnikania**
 - Opatrenie 3.1 Podpora malého a stredného podnikania so zreteľom na podporu výrobných aktivít
 - Opatrenie 3.2 Vytvorenie systému na poskytovanie informácií a poradenstva pre rozvoj výrobných aktivít na území kraja
 - **Špecifický cieľ 4. Podpora cestovného ruchu**
 - Opatrenie 4.1 Skvalitnenie služieb a infraštruktúry pre podporu rozvoja cestovného ruchu
 - Opatrenie 4.2 Tvorba produktov cestovného ruchu a ich propagácia
 - **Špecifický cieľ 5. Využitie energetického potenciálu kraja**
 - Opatrenie 5.1 Podpora využívania vlastných zdrojov energie v kraji
- **Priorita II. Ľudské zdroje**
 - **Strategický cieľ:** Dlhodobý vyvážený rast vzdelanostnej úrovne sprevádzaný zvyšovaním celkovej zamestnanosti s osobitným zreteľom na ohrozené skupiny obyvateľov. Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych a zdravotných služieb. Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu. Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.
 - **Špecifický cieľ 1. Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva a rozvoj systému celoživotného vzdelávania**
 - Opatrenie 1.1 Harmonizácia vzdelávania v kraji v súlade s požiadavkami trhu práce
 - Opatrenie 1.2 Podpora rozvoja a dostupnosti celoživotného vzdelávania v rámci kraja
 - **Špecifický cieľ 2. Sociálny rozvoj**
 - Opatrenie 2.1 Zaistenie dostupnosti a variability sociálnych služieb, deinštitucionalizácia a humanizácia sociálnych služieb
 - Opatrenie 2.2 Zaistenie dostupnosti a variability zdravotnej starostlivosti, deinštitucionalizácia a humanizácia
 - Opatrenie 2.3 Podpora kultúrneho, športového a spolkového života v regióne
 - Opatrenie 2.4 Zníženie výskytu sociálno-patologických javov
 - **Špecifický cieľ 3. Zvyšovanie kvality služieb verejnej správy**
 - Opatrenie 3.1 Zavedenie new public managementu na regionálnej úrovni

- Opatrenie 3.2 Spoločný rozvoj medzinárodných a cezhraničných sietí, partnerstiev
- Opatrenie 3.3 Podpora rozvoja partnerstiev, programového a projektového plánovania a riadiacich kapacít
- Priorita III. Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka
 - Strategický cieľ: Konkurencieschopný agropotravinársky sektor budovaný na synergiách rôznych typov a foriem poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov, vytvárajúci inovatívne prostredie na vidieku, prispievajúci k tvorbe pracovných príležitostí a k zodpovedajúcej kvalite života vidieckeho obyvateľstva.
 - Špecifický cieľ 1. Rozvoj multifunkčného poľnohospodárstva
 - Opatrenie 1.1 Podpora aktivít poľnohospodárskych podnikov zameraných na diverzifikovanie výroby poľnohospodárskeho a nepoľnohospodárskeho charakteru
 - Opatrenie 1.2 Podpora vedy a výskumu a transferu poznatkov v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka
 - Opatrenie 1.3 Podpora vytvárania vhodného agroenvironmentálneho prostredia
 - Špecifický cieľ 2. Podpora rozvoja sociálneho kapitálu v poľnohospodárstve a na vidieku
 - Opatrenie 2.1 Podpora rozvoja územných partnerstiev medzi podnikateľmi na vidieku a územnými samosprávami
 - Opatrenie 2.2 Podpora sieťovania kľúčových aktérov a budovania povedomia o miestnych a regionálnych produktoch
 - Opatrenie 2.3 Podpora tradičnej spolkovej a záujmovej činnosti
 - Špecifický cieľ 3. Regenerácia vidieckych sídiel
 - Opatrenie 3.1 Podpora regenerácie vidieckych sídiel a urbanizmu vidieka
 - Opatrenie 3.2 Podpora tradičnej spolkovej a záujmovej činnosti
 - Opatrenie 3.3 Podpora zabezpečenia kvalitných a dostupných služieb na vidieku
- Priorita IV. Infraštruktúra
 - Strategický cieľ: Modernizácia a zvýšenie bezpečnosti dopravnej infraštruktúry v prostredí transeurópskeho dopravného systému. Zlepšenie dostupnosti a zvýšenie atraktivity miest a obcí Nitrianskeho kraja a dobudovanie energetickej a informačnej infraštruktúry kraja. Budovaním modernej sociálnej infraštruktúry vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.
 - Špecifický cieľ 1. Skvalitnenie regionálnej dopravnej infraštruktúry a jej napojenie na nadregionálne siete
 - Opatrenie 1.1 Budovanie a rozširovanie siete rýchlostných ciest a ciest I. tr. vrátane výstavby obchvatov miest a obcí
 - Opatrenie 1.2 Modernizácia a rekonštrukcia ciest II. a III. tr. a napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru
 - Opatrenie 1.3 Modernizácia železničnej siete regionálneho a medzinárodného významu
 - Opatrenie 1.4 Vytvorenie podmienok pre využitie vodných ciest regionálneho a medzinárodného významu
 - Opatrenie 1.5. Vytvorenie podmienok zníženie environmentálnych dôsledkov výstavby a prevádzky dopravnej infraštruktúry
 - Špecifický cieľ 2. Zlepšenie dostupnosti a kvality informačných a komunikačných technológií (IKT)
 - Opatrenie 2.1 Podpora rozvoja telekomunikačných a prenosových sietí pre podporu informačnej a komunikačnej infraštruktúry

- Špecifický cieľ 3. Skvalitnenie sociálnej infraštruktúry
 - Opatrenie 3.1 Podpora modernizácie zariadení sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti
 - Opatrenie 3.2 Modernizácia školských a kultúrnych zariadení
- Priorita V. Životné prostredie
 - Strategický cieľ: Udržateľný rozvoj územia zabezpečený znižovaním rizika vzniku resp. zmierňovaním negatívnych dopadov vplývajúcich na kvalitu zložiek životného prostredia, prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení environmentálnej infraštruktúry a zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov kraja..
 - Špecifický cieľ 1. Zvýšenie environmentálnej rovnováhy v krajine a ochrana pred živelnými pohromami
 - Opatrenie 1.1 Zabezpečenie ochrany územia pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení
 - Opatrenie 1.2 Realizácia opatrení a programov na ochranu prírody a krajiny
 - Špecifický cieľ 2. Znižovanie znečistenia vôd a zlepšenie kvality života obyvateľov kraja dobudovaním a skvalitnením infraštruktúry vodného hospodárstva v zmysle právnych predpisov EÚ a SR
 - Opatrenie 2.1 Zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd
 - Opatrenie 2.2 Zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou
 - Špecifický cieľ 3. Znižovanie produkcie odpadov a zavádzanie efektívnych systémov nakladania s odpadmi
 - Opatrenie 3.1 Zefektívnenie systému nakladania s odpadom
 - Špecifický cieľ 4. Zlepšenie kvality ovzdušia
 - Opatrenie 4.1 Znižovanie emisií tuhých znečisťujúcich látok a skleníkových plynov
 - Špecifický cieľ 5. Zlepšenie environmentálneho správania sa obyvateľstva kraja
 - Opatrenie 5.1 Podpora environmentálnej osvetly a výchovy prostredníctvom podpory vzdelávacích aktivít a podujatí

4. Stručný opis obsahu strategického dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 – 2018 je rozdelený na analytickú časť (kapitoly 1-3), strategickú časť (kapitola 4) a implementačnú (programovú) časť (kapitoly 5-8). Dokument v rozsahu 236 strán (vrátane príloh) je spracovaný v nasledujúcom členení kapitol:

- Úvod
- 1. Analýza zdrojov
 - 1.1 Rámcový popis kraja
 - 1.2 Sídla
 - 1.3 Ľudské zdroje
 - 1.4 Sociálna infraštruktúra
 - 1.5 Cezhraničná a medzinárodná spolupráca
 - 1.6 Hospodárstvo
 - 1.7 Cestovný ruch
 - 1.8 Pôdohospodárstvo
 - 1.9 Rozvoj vidieka
 - 1.10 Technická infraštruktúra
 - 1.11 Stav životného prostredia
- 2. SWOT analýza
- 3. Analýza problémov

- 3.1 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 1: Hospodárstvo
- 3.2 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 2: Životné prostredie a dopravná a technická infraštruktúra
- 3.3 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 3: Ľudské zdroje a sociálna infraštruktúra
- 3.4 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 4: Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
- 4. Rozvojová stratégia
 - 4.1 Rozvojová vízia Nitrianskeho samosprávneho kraja
 - 4.2 Identifikácia cieľov a popis rozvojovej stratégie
- 5. Implementačný rámec špecifických cieľov a opatrení
 - 5.1 Priorita I: Hospodárstvo
 - 5.2 Priorita II: Ľudské zdroje
 - 5.3 Priorita III: Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka
 - 5.4 Priorita IV: Infraštruktúra
 - 5.5 Priorita V: Životné prostredie
- 6. Zhodnotenie rozvojovej stratégie Nitrianskeho samosprávneho kraja
- 7. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR
 - 7.1 Monitorovacie a hodnotiace indikátory
 - 7.2 Organizačné a inštitucionálne zabezpečenie plnenia PHSR NSK
- 8. Akčný plán
- Prílohy

Na základe komplexnej analýzy zdrojov z hľadiska všetkých relevantných sektorov a oblastí života bola spracovaná SWOT analýza. SWOT analýza definuje vnútorné (silné a slabé stránky) a vonkajšie (príležitosti a ohrozenia) rozvojové faktory. Na základe tejto analýzy boli vybrané najvhodnejšie ciele stratégie, ktoré by využitovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Rozvojová stratégia pozostáva zo sústavy hierarchicky usporiadaných cieľov až po konkrétnejšie opatrenia a aktivity:

- základná dlhodobá stratégia – vízia kraja
- globálny cieľ
- strategické ciele
- špecifické ciele
- opatrenia (prostredníctvom ktorých budú napĺňané definované ciele)

Pre jednotlivé opatrenia je podrobnejšie rozpracovaný implementačný rámec, v ktorom sú navrhnuté rámcové aktivity, resp. potenciálne projekty, ktorými sa budú opatrenia postupne realizovať, cieľové skupiny, spolupracujúce a implementujúce subjekty, možné zdroje financovania a indikátory. Úspešnej implementácii stratégie má napomáhať navrhnutý systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR NSK.

5. Vzťah k iným strategickým dokumentom

PHSR NSK je dôležitou súčasťou sústavy strategických a programových dokumentov podpory regionálneho rozvoja, ktorú tvoria dokumenty doteraz spracované nielen na úrovni kraja, ale aj na úrovni Slovenskej republiky a Európskej únie, vrátane dokumentov určujúcich pravidlá pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie.

- a) Strategické a programové dokumenty na medzinárodnej a národnej úrovni:
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework)
 - Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

- Regionálne operačné programy (Regionálny operačný program, OP Bratislavský kraj, OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia, OP Životné prostredie, OP Doprava, OP Vzdelávanie, OP Výskum a vývoj, OP Zdravotníctvo, OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, OP Informatizácia spoločnosti, OP Technická pomoc)
- Sektorové politiky (Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, Národná stratégia ochrany biodiverzity na Slovensku, koncepcia ochrany prírody a krajiny, koncepcia rozvoja bytovej výstavby, stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, koncepcia energetickej efektívnosti SR, Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov, Energetická politika SR, koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR, Inovačná stratégia SR na roky 2007 až 2013, Politika štátnej podpory malého a stredného podnikania, koncepcia štátnej politiky zdravia SR, Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike, Program rozvoja vidieka SR)

b) Strategické a programové dokumenty na regionálnej úrovni:

- Aktualizácia stratégie rozvoja cestovného ruchu na území NSK
- koncepcia rozvoja sociálnych služieb v NSK
- koncepcia rozvoja kultúry NSK na roky 2008 – 2015
- Regionálna energetická koncepcia využívania poľnohospodárskej a lesníckej biomasy Nitrianskeho kraja
- stratégia rozvoja vidieka NSK 2009 – 2015
- koncepcia rozvoja stredného školstva v Nitrianskom samosprávnom kraji s výhľadom do roku 2015
- Územný generel dopravy NSK, 2008
- Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja, 2012
- Regionálna surovinová politika pre oblasť nerastných surovín Nitrianskeho kraja, ŠGÚDŠ Bratislava, 2005

III. OPIS PRIEBEHU PRÍPRAVY A POSUDZOVANIA

Posudzovanie vplyvu strategického dokumentu zabezpečoval Krajský úrad životného prostredia Nitra ako príslušný orgán na posudzovanie strategických dokumentov podľa § 55 písm. a) zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Strategický dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018“ podlieha povinnému hodnoteniu podľa § 4 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a proces prebehol v nasledovných krokoch:

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

- 1) Obstarávateľ Nitriansky samosprávny kraj zabezpečil vypracovanie Oznámenia o vypracovaní strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja“ a predložil ho dňa 11.10.2011 na posúdenie Krajskému úradu životného prostredia Nitra ako príslušnému orgánu na posudzovanie strategického dokumentu podľa § 55 písm. a) zákona.
- 2) Oznámenie o strategickom dokumente rozoslal príslušný orgán na zaujatie stanoviska dotknutým rezortom a dotknutým orgánom v zákonom stanovenom termíne. Verejnosť sa k oznámeniu o vypracovaní strategického dokumentu v stanovenej lehote osobitne nevyjadřila.
- 3) Krajský úrad životného prostredia Nitra určil podľa § 8 zákona rozsah hodnotenia strategického dokumentu č. A/2011/00717 zo dňa 11.11.2011.

4) Pôvodne bol do procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie v etape oznámenia predložený strategický dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008 – 2015 – Aktualizácia súčasného dokumentu“. Po vydaní rozsahu hodnotenia obstarávateľ strategického dokumentu prehodnotil, že pôvodne predkladaný strategický dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2008 – 2015 – Aktualizácia súčasného dokumentu“ po zapracovaní a dopracovaní pripomienok, dĺžke časového priebehu procesu hodnotenia a zavedení do praxe bude vzhľadom na stanovenie platnosti dokumentu na obdobie rokov 2008 – 2015 už neaktuálny. Na základe uvedeného obstarávateľ rozhodol, že strategický dokument komplexne prepracuje na časové obdobie rokov 2012 – 2018 a strategický dokument sa premenuje na „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 – 2018“, pričom v tomto dokumente sa ponechá celá štruktúra a koncepcia pôvodne hodnotená v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie a zároveň sa do neho zapracujú všetky pripomienky z priebehu pripomienkovania oznámenia o vypracovaní strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

5) Správa o hodnotení strategického dokumentu bola vypracovaná spoločnosťou ENVI-EKO, s.r.o., Žilina v máji 2012.

6) Nitriansky samosprávny kraj ako obstarávateľ strategického dokumentu doručil dňa 26.6.2012 príslušnému orgánu Správu o hodnotení strategického dokumentu spolu s návrhom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 - 2018 v dohodnutom počte listinných vyhotovení a na elektronickom nosiči dát.

7) Krajský úrad životného prostredia Nitra rozoslal listom č. 2012/00016-42 zo dňa 2.7.2012 Správu o hodnotení spolu s Návrhom strategického dokumentu dotknutým rezortom, dotknutým orgánom a dotknutým obciam s požiadavkou na predloženie stanovísk do 21 dní od jej doručenia, resp. zverejnenia pre verejnosť.

8) Dňa 12.7.2012 o 9.00 hod. v spoločenskej sále Spojenej školy, Slančíkovej 2, 950 50 Nitra sa uskutočnilo verejné prerokovanie správy o hodnotení strategického dokumentu a návrhu strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018“ podľa § 11 ods. 3 zákona.

9) Následne Krajský úrad životného prostredia Nitra určil podľa zákona za spracovateľa odborného posudku strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018“ listom č. 2012/00016-103 zo dňa 6.8.2012, doručený 7.8.2012: Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD., zapísaný

v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie na Ministerstve životného prostredia SR pod číslom 485/2010/OHPV.

2. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Zastupiteľstvo Nitrianskeho samosprávneho kraja

3. Druh prijatia, rozhodnutia

Uznesenie zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja.

4. Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu

Správu o hodnotení strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 – 2018“ vypracoval podľa prílohy č. 4

zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie RNDr. Miloslav Badík zo spoločnosti ENVI-EKO, s.r.o. Žilina v máji 2012.

5. Posúdenie správy o hodnotení strategického dokumentu

Podľa § 13 ods. 4 zákona Krajský úrad životného prostredia Nitra určil listom č. 2012/00016- 103 zo dňa 6.8.2012 za spracovateľa odborného posudku Ing. arch. Jaroslava Copláka, zapísaný v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie na Ministerstve životného prostredia SR pod číslom 485/2010-OHPV.

Obstarávateľ, Nitriansky samosprávny kraj, postupom podľa zákona a na základe konzultácií zabezpečil vypracovanie odborného posudku podľa § 13 zákona.

Súčasťou odborného posudku podľa zákona bol aj návrh záverečného stanoviska príslušného orgánu podľa § 13 ods. 9 a § 14 zákona.

Posudok bol vypracovaný a doručený na Krajský úrad životného prostredia Nitra dňa 10. 9. 2012.

Spracovateľ posudku vypracoval posudok a návrh záverečného stanoviska na základe predloženej správy o hodnotení strategického dokumentu, návrhu strategického dokumentu, vlastných poznatkov, konzultácií s obstarávateľom a spracovateľom strategického dokumentu, záznamu z verejného prerokovania navrhovaného strategického dokumentu, doručených písomných stanovísk od jednotlivých subjektov procesu posudzovania.

Spracovateľ odborného posudku okrem iného uviedol, že správa o hodnotení obsahuje dostatočné informácie o strategickom dokumente, navrhovanej stratégii, cieľoch, opatreniach a aktivitách. Ďalej konštatuje, že správa o hodnotení formálne napĺňa osnovu obsahu a štruktúry stanovenú v Prílohe 4. zákona, pričom závažnejšie nedostatky neboli identifikované.

V záverečnom hodnotení spracovateľ posudku odporučil schválenie strategického dokumentu s tým, že budú dodržané ďalšie podmienky stanovené v tomto záverečnom stanovisku.

6. Stanoviská predložené k správe o hodnotení a ich vyhodnotenie

K Správe o hodnotení strategického dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018“ boli na Krajský úrad životného prostredia Nitra, ako príslušnému orgánu, podľa § 12 ods.1 a ods. 2 zákona do termínu spracovania odborného posudku a návrhu záverečného stanoviska doručené nasledovné stanoviská dotknutých rezortov, dotknutých orgánov a dotknutých obcí:

Emil Valent (email zo dňa 15.7.2012)

Vyjadril názor, že ako študijný materiál je to perfektné. Chýbajú mu konkrétne opatrenia, napr. odkanalizovanie obcí s otázkou, či bude obec Slažany do roku 2018 odkanalizovaná. Ďalej upozornil na rekonštrukciu ciest II. a III. triedy cez Slažany. Následne vyjadril pochybnosti o záväznosti dokumentu a napĺňaní jednotlivých opatrení.

**Vyjadrenie k uvedenej pripomienke: samosprávny kraj nie je vo vzťahu k obciam v pozícii nadriadeného orgánu, ktorý by mal v kompetencii nariaďovať konkrétne aktivity na úrovni obcí a finančne a organizačne ich zabezpečovať. Strategický dokument má v tejto časti indikatívny charakter. Je v kompetencii obcí časovo naplánovať budovanie prvkov infraštruktúry na svojom území a zabezpečiť ich finančne aj kapacitne.*

Slovenská správa ciest (list č. 5465/2012/3110/24171 zo dňa 16.7.2012)

Odporúča v texte aktualizovať niektoré konštatovania staršieho dáta o prebiehajúcej výstavbe napr. stavba R1 či obchvatu Topoľčian, keďže tieto stavby sú už v prevádzke. Spresňuje popis vzťahov niektorých úsekov ciest prvej triedy a rýchlostných ciest.

**Pripomienky akceptujeme a následné odporúčame obstarávateľovi upraviť text strategického dokumentu.*

Ministerstvo zdravotníctva SR, Inšpektorát kúpeľov a žriedel (list č. Z34879-2012-IKŽ zo dňa 18.7.2012)

Uplatňuje si pripomienky technického charakteru a to zosúladenie terminológie so zákonom č. 538/2005 Z.z. nasledovne:

-v správe o hodnotení na str. 69 je potrebné namiesto slov „prírodných liečivých kúpeľoch“ správne uvádzať slová „prírodných liečebných kúpeľoch“, uvedená pripomienka sa týka aj textu na str. 89, v bode 7.

- v návrhu programu na str. 94 namiesto slov „významné zdroje geotermálnych, liečivých vôd a minerálnych stolových vôd“ je potrebné uvádzať slová „významné zdroje geotermálnych vôd, prírodných liečivých vôd a prírodných minerálnych vôd plnených do spotrebiteľských obalov“.

**Uvedené pripomienky sa berú na vedomie a odporúčame v zmysle uvedeného upraviť text.*

Banskobystrický samosprávny kraj, odbor regionálneho rozvoja (list č. 7069/2012/ODDUPZP-002 zo dňa 16.7.2012)

Upozorňuje na to, že v rámci príloh a máp strategického dokumentu nie je pri každom odkaz na rok čerpania údajov, pri tabuľkách sú použité rôzne roky v sledovanom období. Pri rozvojovom dokumente by bolo vhodné mať rovnaké sledované obdobie, aby bol výstup v analýze z jedného časového intervalu resp. roku.

Na upresnenie dodáva, že trasa R1 vrátane severného obchvatu mesta Banská Bystrica je ukončená. -na str. 66 je časť trasy uvedená ešte vo výhlade.

**Uvedené pripomienky sa berú na vedomie a odporúčame v zmysle uvedeného upraviť text.*

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, oddelenie koordinácie subjektov regionálneho rozvoja (list č. 00360/OKSRR/2012-41567 zo dňa 20.7.2012)

V súvislosti s prebiehajúcimi aktivitami k Správe o hodnotení strategického dokumentu odporúča upriamiť pozornosť na Správu k Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá je neopomenuteľným materiálom vzťahujúcim sa k predkladanému dokumentu.

**Uvedená pripomienka sa berie na vedomie.*

Obvodný úrad životného prostredia Nitra (list č. A/2012/01959-003-F21 zo dňa 23.7.2012)

Dotknutý orgán štátnej vodnej správy, štátnej správy odpadového hospodárstva a štátnej správy ochrany ovzdušia nemá k predloženej správe o hodnotení žiadne pripomienky. Dotknutý orgán ochrany prírody a krajiny uviedol pripomienky v 17. bodoch. Akceptované body 1, 2, 11, 13b – doplniť.

**Akceptovateľná pripomienka.*

Ministerstvo kultúry SR (list č. MK-432/2012-11/9699 zo dňa 18.7.2012)

V strategickom dokumente odporúča:

- zosúladiť a aktualizovať informácie týkajúce sa počtu kultúrnych pamiatok a pamiatkových území podľa aktuálneho stavu pre rok 2012, ktoré je možné získať prostredníctvom Pamiatkového úradu Slovenskej republiky alebo prostredníctvom Krajského pamiatkového úradu v Nitre,
- pri používaní pojmu „ochranné pásmo“ tento pojem vyšpecifikovať tak, aby bolo zrejme, či sa jedná o ochranné pásmo kultúrnych pamiatok alebo o ochranné pásmo pamiatkových území.

- pojem „Grantový systém Ministerstva kultúry SR“ nahradiť pojmom „Dotačný systém Ministerstva kultúry SR“ v súlade s právnou terminológiou podľa zákona č. 434/2010 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

**Uvedené pripomienky sa berú na vedomie a odporúčame v zmysle uvedeného upraviť text.*

Ministerstvo zdravotníctva SR, Sekcia zdravia (list č. Z35257-2012-OOŠ zo dňa 19.7.2012)

Uviedol nasledovné zásadné pripomienky k predloženému materiálu:

- preformulovať pojem „zdravotné služby“ tak, aby vyjadroval to, čo sa následne píše v ostatných častiach a týka sa poskytovania zdravotnej starostlivosti v ambulanciách a nemocniciach.
- v opatrení 2.2 v prioritě II. Ľudské zdroje upraviť nasledovne v celom texte „Zaistenie dostupnosti, humanizácie a variability zdravotnej starostlivosti (s. 108).
- v SWOT analýze s. 89 sociálna infraštruktúra v časti slabé stránky „...sociálnych a zdravotných služieb...“ upraviť nasledovne „...sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti“.
- vypustiť text týkajúci sa nevyváženosti spádových území lekárskej služby prvej pomoci.
- v 3.3 Strome problémov pre kľúčovú oblasť Ľudské zdroje na str. 103 vypustiť text „zhoršujúca sa dostupnosť a úroveň zdravotníckej starostlivosti“.
- na str. 106 kapitola IV. – rozvojová stratégia 4.3.2 Definovanie strategických cieľov v časti II. Ľudské zdroje – uvedené preformulovať na „Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti“.
- na str. 128 „počet a štruktúra poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti“ preformulovať tak, aby bolo jasné čo sa viaže k zdravotnej starostlivosti alebo slová zdravotnej starostlivosti vypustiť.
- slovné spojenie na str. 128 „dostupnosť poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti“ bližšie špecifikovať.
- v slovnom spojení na str. 128 „počet obyvateľov využívajúcich sociálne služby a zdravotnú starostlivosť“ zväziť vypustenie spojenia „zdravotnú starostlivosť“.
- v rámcových aktivitách realizujúcich opatrenia „tvorbu verejnej minimálnej siete“ nahradiť „napĺňanie verejnej minimálnej siete“.
- v kapitole V. – Implementačný rámec špecifických cieľov na str. 149 doplniť za slovo služieb slovo „subjektov“ zdravotnej starostlivosti.

Všetky pripomienky bolo formulované spolu s odôvodnením väčšinou sa odvolávajúcim na príslušné právne predpisy.

**Uvedené pripomienka sa berú na vedomie a odporúčame v zmysle uvedeného upraviť text.*

Ministerstvo hospodárstva SR (list č. 1862/2012-3100 zo dňa 24.7.2012)

V nadväznosti na následnú realizáciu konkrétnych technológií odporúča, aby v Nitrianskom kraji boli umiestňované predovšetkým moderné a perspektívne technológie najlepších dostupných techník a najlepších environmentálnych postupov, ktoré budú minimálne ovplyvňovať životné prostredie.

U opatrenia 4.1 je medzi spolupracujúcimi a implementujúcimi subjektmi uvedené aj Ministerstvo hospodárstva SR. Podľa § 2 ods. 4 písm. b) zákona č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je poskytovateľom investičnej pomoci pre oblasť cestovného ruchu Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a nie Ministerstvo hospodárstva SR. Uvedené žiadajú uviesť do súladu.

Do Programu odporúča doplniť informáciu o záväzku mesta Nitra znížiť emisie CO₂ do roku 2020 najmenej o 20 percent.

**Akceptovateľné pripomienky.*

SPP – distribúcia, a.s. Bratislava (list č. DPSMM zo dňa 20.7.2012)

Upozorňuje na zákonnú povinnosť rešpektovať pásma ochranné a bezpečnostné jestvujúcich plynárenských zariadení, ktoré ustanovuje zákon č. 656/2004 Z.z.

**Uvedená pripomienka sa berie na vedomie.*

Obec Tvrdošovce (list č. 2012/678 zo dňa 23.7.2012)

Obec Tvrdošovce plánuje do roku 2018 zahájiť nasledovné investičné akcie, ktoré môžu mať vplyv na ŽP: rozšírenie skládky nie nebezpečného odpadu, vybudovanie kanalizácie v obci ako aj výtlaku, vybudovanie termálneho kúpaliska. Uvedené investičné akcie žiada brať do úvahy pri hodnotení vplyvu na ŽP.

**Akceptovateľné pripomienky. Pri plánovaní jednotlivých činností postupovať v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. a samostatne posudzovať jednotlivé plánované akcie v obci.*

Obvodný úrad životného prostredia Topoľčany (list č. ŽPOO2012/00785-Ku zo dňa 25.7.2012)

Upozorňuje na nesprávne v Správe o hodnotení uvedený zákon o ochrane ovzdušia, ktorý je v súčasnosti neplatný.

**Odporúčame obstarávateľovi upraviť text správy o hodnotení.*

Úrad verejného zdravotníctva SR (list č. OHŽP-5293/12 zo dňa 24.7.2012)

S predloženými dokumentmi súhlasí a zároveň odporúča obstarávateľovi v návrhu strategického dokumentu:

- aktualizovať údaje o problematike zásobovania obyvateľstva pitnou vodou v okrese Levice.
- doriešiť otázku protipovodňových opatrení a dobudovania verejných vodovodov v obciach Ladice, Neverice a Kostolany pod Tribečom okresu Zlaté Moravce, ktoré sú v posledných rokoch postihované povodňami, čo sa odzrkadľuje na kvalite vlastných vodných zdrojov obyvateľov, ktoré vykazujú nevyhovujúcu kvalitu vody.
- doplniť údaje k problematike hluku v životnom prostredí, ktorým najväčším zdrojom je intenzívna cestná doprava.
- v časti 1.4.2 Sieť zdravotníckych zariadení vypustiť liečebný ústav v Trávnici, ktorý ukončil svoju činnosť.
- v časti 1.7.1 Ponuka a dopyt cestovného ruchu časť Prírodný potenciál – na území Nitrianskeho kraja sa nenachádzajú prírodné kúpacie oblasti – vody vhodné na kúpanie. V tejto časti medzi významnými vybudovanými termálnymi kúpaliskami nie je uvedené TK Vadaš Štúrovo.
- používať aktuálne platnú legislatívu k problematike kvality pitnej vody.
- doriešiť problematiku prevencie ochorení a iných porúch zdravia v časti zaoberajúcej sa problematikou zaistenia dostupnosti a variability zdravotnej starostlivosti.

V Správe o hodnotení odporúča doplniť:

- doplniť medzi významné zdroje geotermálnych vôd zdroj v obci Podhájska v Kapitole III., v tabuľke 14.
- v časti 5 – Environmentálne ciele vrátane zdravotných cieľov zistených na medzinárodnej, národnej a inej úrovni správne uviesť „Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR IV“.

Zaroveň požaduje, aby obstarávateľ návrhu strategického dokumentu:

- zabezpečil hodnotenie dopadov na zdravie (HIA) pre uvedený strategický dokument v zmysle § 52 ods. 1 písm. d) zákona č. 355/2007 Z.z.
- predložil hodnotenie dopadov na zdravie (HIA) pre uvedený strategický dokument príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva na posúdenie.

K návrhu strategického dokumentu a k Správe o hodnotení predložili na základe žiadosti Úradu verejného zdravotníctva SR č. OHŽP-5293/12 zo dňa 11.7.2012 čiastkové stanoviská aj dotknuté regionálne úrady verejného zdravotníctva so sídlom na území Nitrianskeho kraja, ktoré boli zapracované do záväzného stanoviska Úradu verejného zdravotníctva SR.

**Pripomienky sa akceptujú a budú zapracované do strategického dokumentu a zároveň odporúčame obstarávateľovi upraviť text správy o hodnotení. V §52 ods. 1 písm. d) zákona č. 355/2007 Z.z. je zabezpečenie hodnotenia zdravotných rizík zo životného prostredia alebo hodnotenie dopadov na verejné zdravie vzťahujúce sa k navrhovaným činnostiam. Konkrétne navrhované činnosti uvedené v strategickom dokumente ak budú podliehať procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie môže si dotknutý orgán následne v tomto procese uplatňovať túto pripomienku.*

Obvodný úrad životného prostredia Nové Zámky (list č. 2012/1581-02-Sch zo dňa 23.7.2012)

Doporučuje do návrhu strategického dokumentu do kapitoly č. V, časti 5.5...Opatrenie 1.2 Realizácia opatrení a programov na ochranu prírody a krajiny v časti Indikátor výsledku doplniť o indikátor porovnania – či realizácia navrhovaných opatrení priniesla požadovaný efekt, t.j. udržanie priaznivého stavu chránených druhov a ich biotopov a zvyšovanie biodiverzity v kraji oproti východzie mu stavu.

**Akceptovateľná pripomienka.*

Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. (list č. 7671/2012 zo dňa 24.7.2012)

Upozorňuje na nesprávne uvedený právny predpis v kapitole III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia. Na str. 24 kapitoly III. navrhuje doplniť medzi známe vodné plochy na území NSK aj vodnú stavbu Veľké Kozmálovce na Hrone a vodnú stavbu Bátovce vybudovanú na vodnom toku Jablono vka.

**Uvedená pripomienka sa berie na vedomie a odporúčame obstarávateľovi opraviť text Správy o hodnotení.*

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, sekcia záležitostí EÚ a zahraničných vzťahov (list č. 17395/SZEÚ/z.41981 zo dňa 23.7.2012)

Pri dopracovaní Programu a jeho následnej realizácii je potrebné obzvlášť zohľadniť a dodržiavať základné princípy a kritéria trvalo udržateľného rozvoja, ktorú sú uvedené v bode 6. na str. 4 – 6. Doložky vplyvov Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR na životné prostredie.

**Uvedená pripomienka sa berie na vedomie.*

Obvodný úrad životného prostredia Levice (list č. T-2012/01174-NAG zo dňa 26.7.2012)

S predloženými dokumentmi súhlasí za dodržania nasledovných podmienok:

- pri riešení rozvoja územia zohľadniť účel a ciele odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch, predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, zhodnocovať odpady recykláciou, opätovným použitím alebo inými procesmi umožňujúcimi získavanie druhotných surovín, využívať odpady ako zdroj energie, ak nie je možný alebo účelný postup podľa už uvedených riešení. Zneškodňovať odpady spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a nepoškodzujúcim životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.
- zosúladiť ciele v oblasti problematiky odpadového hospodárstva so schváleným Programom odpadového hospodárstva SR ako aj s pripravovaným Programom odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja.

**Uvedené pripomienky sa berú na vedomie.*

Štátna ochrana prírody SR (ŠOPSR/2404/2012 zo dňa 25.7.2012)

Upozorňuje, že niektoré tabuľky v predložených dokumentoch neobsahujú aktuálne informácie o záujmoch ochrany prírody a krajiny. Podrobnejšie údaje sú na webovej stránke www.sopsr.sk. V ďalších dokumentáciách spracovaných pre konkrétne aktivity žiadajú dodržiavať nasledovné podmienky:

- rešpektovať záujmy ochrany prírody a krajiny, ich územné vymedzenie a obmedzenia v nich vyplývajúce z legislatívnych predpisov.

- vplyvy konkrétnych navrhovaných činností alebo aktivít vyplývajúcich zo strategického dokumentu vyhodnocovať samostatne v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z.

**Pripomienky akceptujeme a následné odporúčame obstarávateľovi upraviť text strategického dokumentu.*

Bez pripomienok boli doručené stanoviská týchto dotknutých orgánov, ostatných subjektov a dotknutých obcí:

- Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja (list č.j. ČZ 16739/2012, ČS-3757/2012 zo dňa 12. 07. 2012)
- Obec Rišňovce (list č. 585/2012 zo dňa 10. 07. 2012)
- Ministerstvo životného prostredia SR (list č. 5512/2012-2.2 zo dňa 11. 07. 2012)
- Obvodný úrad životného prostredia Šaľa (list č. A/2012/00812-2-Or zo dňa 11. 07. 2012)
- Obvodný úrad životného prostredia Šaľa, štátna správa ochrany ovzdušia (list č. A/2012/00810-2-Or zo dňa 24. 07. 2012)
- Obec Norovce (list zo dňa 11. 07. 2012)
- Obec Imeľ (list č. 383/2012 zo dňa 13. 07. 2012)
- Obec Obyce (list č. 373/2012 zo dňa 13. 07. 2012)
- Krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v Nitre (list č. A/2012/02999 zo dňa 12. 07. 2012)
- Ministerstvo financií SR (list č. MF/018388/2012-422 zo dňa 16. 07. 2012)
- Krajský stavebný úrad v Nitre (list č. KSÚNR-2012-603 zo dňa 17. 07. 2012)
- Mesto Topoľčany (list č. OVŽP/5275/12 zo dňa 04. 05. 2012)
- Mesto Želiezovce (list č. 8072/2012-2 zo dňa 17. 07. 2012)
- Obvodný úrad životného prostredia Komárno (list č. 2012/00897-ZI zo dňa 17. 07. 2012)
- Obvodný úrad Nitra (list č. ObÚ-NR-CO4-2012/10419 zo dňa 16. 07. 2012)
- Krajské riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Nitre (list č. KRHZ-NR-OPP-662-001/2011 zo dňa 13. 07. 2012)
- Obec Zlatná na Ostrove (list č.j. 868/12/02 zo dňa 19. 07. 2012)
- Obec Koniarovce (list č. 264/2012 zo dňa 18. 07. 2012)
- Krajský úrad životného prostredia Nitra, odbor ochrany prírody, krajiny a odpadového hospodárstva (list č. 2012/00452, 1896/2012/401 zo dňa 20. 07. 2012)
- Obec Lehota (list č. 368/2012 zo dňa 19. 07. 2012)
- Mesto Levice (list č. 6862/2012 zo dňa 18. 07. 2012)
- Obec Pribeta (list č. 386/2012 zo dňa 23. 07. 2012)
- Obec Plášťovce (list č. 233/2012 zo dňa 23. 07. 2012)
- Obec Nesvady (list č.j. 674/2012-KK zo dňa 20. 07. 2012)
- Obvodný úrad životného prostredia Topoľčany, ŠVS (list č. ŠVS-2012/00785-Ma zo dňa 19. 07. 2012)
- Trnavský samosprávny kraj, sekcia hospodárskej stratégie (list č. 05565/2012/OUPZP-002/Ta zo dňa 20. 07. 2012)
- Mesto Šaľa (list č. 3807/2012-ŽP zo dňa 19. 07. 2012)
- Obec Topoľčianky (list č. 1367/2012 zo dňa 24. 07. 2012)
- Obec Štefanovičová (list č. 143/2012 zo dňa 24. 07. 2012)
- SPP-distribúcia, a.s. (list č.j. DPSMM zo dňa 20. 07. 2012)
- Obec Jesenské (list č. 83/2012 zo dňa 23. 07. 2012)
- Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. (list č.23818/242-JJa/2012 zo dňa 26. 07. 2012)
- Obvodný úrad životného prostredia Nitra, Stále pracovisko Zlaté Moravce (list č. Z/2012/00024-10 F21 zo dňa 24. 07. 2012)
- Obec Bádice (list č. 248-1/2012 zo dňa 27. 07. 2012)
- Obec Sľažany (list č. 586/2012 zo dňa 25. 07. 2012)

- Mesto Šahy (list č. 216/2012-výst. zo dňa 27. 07. 2012)
- Obec Vlčany (list č. 683/2012-Pe zo dňa 27. 07. 2012)
- Obec Podhorany (list č. 178/2012-1 zo dňa 26. 07. 2012)
- Obec Cabaj-Čápor (e-mail zo dňa 01. 08. 2012)
- Trenčiansky samosprávny kraj (list č. TSK/2012/06344-2 zo dňa 25. 07. 2012)
- Krajský lesný úrad v Nitre (list č. 2012/000319 zo dňa 01. 08. 2012)
- Obvodný úrad životného prostredia Šaľa, ŠVS (list č. A/2012/00811-2 zo dňa 30. 07. 2012)
- Obec Tesárske Mlyňany (list č. 515/2012 zo dňa 31. 07. 2012)
- Obec Podhradie (list č. 178/2012 zo dňa 07. 08. 2012)
- Obec Veľká Dolina (e-mail zo dňa 08. 08. 2012)
- Obvodný úrad životného prostredia Šaľa, ŠSOPaK (list č. A/2012/00809-2 zo dňa 24.7.2012)

Vyhodnotenie pripomienok:

Doručené stanoviská obsahovali najmä požiadavky na doplnenie do návrhu strategického dokumentu. Pripomienky k Návrhu spracováva a vyjadruje sa k nim obstarávateľ strategického dokumentu. Posudzovaný dokument je v štádiu Návrh, preto je priestor na optimalizáciu výsledného návrhu.

Vlastná realizácia jednotlivých aktivít musí byť postupne konkretizovaná v ďalších plánovacích postupoch a dokumentoch, pri ktorých sa musia zabezpečiť vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie na základe konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach. Neboli doručené žiadne pripomienky, ktoré by zásadným spôsobom bránili v ďalšom rozpracovaní návrhu strategického dokumentu.

Jednotlivé stanoviská boli vyhodnotené posudzovateľom v predloženom odbornom posudku a opodstatnené pripomienky boli zahrnuté do navrhovaných podmienok záverečného stanoviska, ktoré z posúdenia strategického dokumentu príslušný orgán vypracoval v súčinnosti s orgánom na ochranu zdravia.

7. Verejné prerokovanie a jeho závery

Verejné prerokovanie správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu podľa ustanovenia § 11 ods. 3 zákona sa uskutočnilo 12.7. 2012 o 9.00 hod. v spoločenskej sále Spojenej školy v Nitre. Prerokovania sa zúčastnilo 36 osôb vrátane zástupcov obstarávateľa, príslušného orgánu a spracovateľa.

Verejné prerokovanie zahájila Ing. arch. Viera Juricová-Melušová, vedúca oddelenia stratégie a programov regionálneho rozvoja Úradu NSK. Verejnosť s návrhom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 – 2018 oboznámil Ing. Martin Čaja, vedúci odboru strategických činností Úradu NSK. Správu o hodnotení strategického dokumentu prezentoval spracovateľ RNDr. Miroslav Badík za spol. ENVI-EKO, s.r.o. Žilina. Posledným bodom programu bola diskusia, v ktorej odzneli nasledovné pripomienky:

- Ing. Serafína Ostrihoňová, poslankyňa zastupiteľstva ÚNSK požadovala zapracovať do správy o hodnotení environmentálnu záťaž, ktorú predstavuje areál bývalého podniku Calex Zlaté Moravce. RNDr. Miloslav Badík odpovedal, že MŽP SR vypracováva materiál na riešenie environmentálnych záťaží a tento dokument podporuje konkrétne aktivity realizované v regióne. Doc. Ing. Mária Fáziková, CSc. ako odborný garant pre spracovanie PHSR NSK dala prísľub doplniť v rámci strategickej časti PHSR NSK opatrenie podporujúce uvedenú problematiku. Ing. Ľudmila Števicová zo SAŽP Nitra doplnila, že PHSR NSK neopomenul túto problematiku – zodpovedné za tieto ekologické záťaže je MŽP SR, ktoré musí zabezpečiť potrebné finančné zdroje.

- Ing. Jozef Habara, Lesy SR, š.p. OZ Palárikovo požadoval zapracovať do strategických dokumentov NSK správu hodnotiacu výstavbu rýchlostnej cesty R7 na trase Dunajská Streda – Nové Zámky – Čaka, južný obchvat Nových Zámkov podľa projektovej dokumentácie z augusta 2009 vo variante B1, C, nakoľko táto trasa má menej škodlivý dopad na životné prostredie. Odpoveď: V roku 2012 bol schválený Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, ktorý je platný aj pre trasovanie rýchlostnej cesty R7.

Z priebehu verejného prerokovania bol vyhotovený záznam s prezenčnou listinou, ktorý spracoval Ing. Dušan Ježo, koordinátor zapojenia verejnosti v rámci SEA a spracovania PHSR NSK a bol zaslaný príslušnému orgánu.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Cieľ rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja vychádza z dlhodobej stratégie kraja a je konkretizovaný vo forme globálneho, strategických a špecifických cieľov v piatich oblastiach (prioritách). Rozpracovanie cieľov obsahuje 5 strategických cieľov a 19 špecifických cieľov a im priradených opatrení a na tieto opatrenia nadväzujúcich indikatívnych aktivít.

Vlastná realizácia jednotlivých aktivít musí byť postupne konkretizovaná a spodrobňovaná v ďalších plánovacích postupoch a dokumentoch, pri ktorých sa musia zabezpečiť vyhodnotenia vplyvov na životné prostredie na základe konkrétnych aktivít v konkrétnych podmienkach.

Opatrenia a aktivity plánované v PHSR NSK majú indikatívny (odporúčací) charakter, preto nie je možné určiť mieru a významnosť ovplyvnenia životného prostredia a zdravia obyvateľstva v dôsledku ich realizácie. Dôvodom je tiež samotná povaha strategického plánovania, ktorého cieľom nie je zaoberať sa otázkami presnej lokalizácie aktivít v území, ani stanovovaním záväzných regulatívov využitia územia. Navrhované opatrenia sa preto vyznačujú vysokou mierou neurčitosti a miera predpokladaných vplyvov sa pri mnohých opatreniach nedá presnejšie definovať.

Vo všeobecnosti v posudzovanej stratégii výrazne prevažujú opatrenia, ktorých očakávané dopady (priame, nepriame) majú byť pozitívne. Taktiež z hľadiska synergických a kumulatívnych vplyvov prevažujú očakávané pozitívne vplyvy nad vplyvmi negatívnymi. Väčšina opatrení predstavuje návrhy činností, ktoré posilňujú smerovanie regiónov Nitrianskeho samosprávneho kraja k cieľom trvalo udržateľného rozvoja.

Vízia Nitrianskeho kraja je jasne špecifikovaná aj pre oblasť životného prostredia, kde cieľom stratégie je navrhnúť také opatrenia, aby Nitriansky kraj bol regiónom s kvalitným životným prostredím, environmentálne vhodným multifunkčným poľnohospodárstvom prostredníctvom vytvárania vhodného agroenvironmentálneho prostredia, kvalitne vybudovanou dopravnou, podnikateľskou a verejnou infraštruktúrou, regeneráciou vidieckych sídiel, vysoko rozvinutými informačnými technológiami a atraktívnym ale environmentálne prijateľným cestovným ruchom.

Návrh strategického dokumentu sleduje ciele hospodárskeho, poľnohospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja zameraného na znižovanie negatívnych vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov, posilňovanie ekologickej stability jednotlivých zložiek životného prostredia s cieľom zvyšovania environmentálnej rovnováhy, podpory aktivít zabezpečujúcich ochranu proti živelným pohromám, zlepšenie dopravnej situácie, regenerácie sídiel, poľnohospodárskej krajiny a vidieka a budovanie vedomostnej a environmentálne orientovanej spoločnosti.

Reálne vplyvy súvisiace s hospodárskym a sociálnym rozvojom Nitrianskeho kraja sa prejavujú až v súvislosti s realizáciou – stavbou a následne prevádzkou objektov, ktoré budú realizované v súlade s podmienkami územného plánu. V tejto etape poznania možno vplyvy

určiť rámcovo. Podrobnejšie hodnotenie vplyvov na životné prostredie bude spojené s návrhom jednotlivých stavieb, z ktorých najvýznamnejšie budú z pohľadu možných vplyvov na životné prostredie hodnotené v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Vplyv na obyvateľstvo

Priame vplyvy na obyvateľstvo budú najmä v oblastiach, kde sa navrhujú nové aktivity. Dopravné stavby prinesú v etape výstavby záťaž najmä hlukom a prašnosťou spôsobenú predovšetkým pohybom stavebných mechanizmov. Nové dopravné trasy však prinesú nové rozvojové možnosti. Problematika ochrany zdravia obyvateľov je v návrhu strategického dokumentu riešená prostredníctvom cieľov a opatrení, ktoré navrhujú zlepšenie kvality a podmienok pre zdravie obyvateľstva.

Jednotlivé vplyvy na obyvateľstvo zvlášť pre etapu výstavby (najmä vplyvy dopravy - hluk a prašnosť) a prevádzky budúcich objektov budú posúdené podľa zákona pred realizáciou konkrétnych navrhovaných činností.

Vplyvy na klimatické pomery

V etape prevádzky, vzhľadom na rozsah činnosti, možno očakávať vplyvy na klimatické pomery vlastného riešeného územia. Lokálne zmeny mikroklimatických pomerov súvisia so zmenami pomeru zastúpenia spevnených plôch, budov a zelene. Zmena klimatických charakteristík bude obmedzená teritoriálne na hodnotený priestor a významne neovplyvní širšie záujmové územie.

Vplyvy na ovzdušie

V súčasnosti je kvalita ovzdušia ovplyvňovaná emisiami z veľkých priemyselných zdrojov nachádzajúcich sa priamo v riešenom území, okrem toho aj diaľkovým prenosom znečisťujúcich látok, zimným posypom a meniacimi sa klimatickými podmienkami podľa striedania sa ročných období. Nepriaznivý vplyv na kvalitu ovzdušia má aj intenzívna automobilová doprava v mestách a obciach, poľnohospodárska výroba na vidieku a návrat k vykurovaniu tuhými palivami. Je predpoklad, že príspevok objektov novej zástavby k najvyšším hodnotám koncentrácie znečisťujúcich látok bude relatívne nízky, čo sa nedá povedať pri intenzívnej výstavbe priemyselných parkov a dopravnej infraštruktúry. Uvedenie objektov do prevádzky ovplyvní kvalitu ovzdušia len ich najbližšieho okolia.

Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity smerujú k zachovaniu súčasného stavu resp. k zlepšeniu kvality ovzdušia v regióne.

Vplyvy na vodné pomery

Vody patria medzi najzraniteľnejšie zložky prírodného prostredia, čo ešte zjavnejšie platí pre povrchové vody. Podmieňuje to ich dynamický a premenlivý prietokový a s tým súvisiaci hladinový režim. S tým je úzko spätá aj interakcia povrchových a podzemných vôd v danom území, či už dochádza na niektorých úsekoch k drenážnemu účinku, alebo k brehovej infiltrácii vody z koryta do podzemných vôd.

Realizáciou opatrení a indikatívnych aktivít uvedených v návrhu strategického dokumentu nedôjde k zhoršeniu hydrologických pomerov ani kvality a stavu povrchových či podzemných vôd. Navrhované opatrenia a indikatívne aktivity majú napomôcť k zachovaniu súčasného stavu resp. k jeho zlepšeniu.

Vplyvy na pôdu

Realizáciou navrhovaných opatrení sa nepredpokladá zhoršenie kvality pôdných pomerov ani kvality pôdy v regióne. Navrhované opatrenia by mali napomôcť k zachovaniu resp.

k zlepšeniu súčasného stavu kvality a využívania pôd. Z pohľadu rozvoja regiónu sa nepredpokladajú významné rozsiahle zábery pôdy, ku ktorým by malo dôjsť realizáciou navrhovaných opatrení.

Vplyv na faunu, flóru a ich biotopy

Veľká časť sledovaného územia leží v človekom intenzívne využívanej krajine s existujúcimi urbanistickými celkami a významnými komunikačnými koridormi. Biota týchto častí záujmového územia je do značnej miery ovplyvnená a determinovaná zásahmi človeka v minulosti i v súčasnosti. Vzhľadom na navrhované opatrenia nie je predpoklad priameho negatívneho ovplyvnenia celkového genofondu a biodiverzity širšieho záujmového územia. Navrhované opatrenia smerujú k zlepšeniu stavu regiónu z hľadiska kvality prírodného prostredia a zlepšeniu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Vplyvy na krajinu

Najväčšie nepriaznivé vplyvy na krajinu a to či už z hľadiska zmien krajinnej štruktúry, alebo z hľadiska zmien estetického vnímania, sa prejavia v lokalitách s plánovanými rozsiahlymi zásahmi, stavebnou činnosťou, zmenami využívania krajiny a pod..

Vplyvy na chránené územia a ich ochranné pásma

Chránené územia patria k najvýznamnejším prvkom v sledovanom území. Nakoľko v sledovanom území sa nachádza viacero veľkoplošných a maloplošných chránených území, území európskeho významu, chránených vtáčích území a inak významných území z hľadiska ochrany prírody, je potrebné, aby im bola venovaná zvýšená pozornosť.

Celá strategická oblasť PHSR NSK sa zaoberá riešením stanovených priorít v environmentálnom chápaní, t.j. v smerovaní špecifických cieľov a k nim priradených opatrení a na tieto opatrenia nadväzujúcich indikatívnych aktivít k nárastu kvality životného prostredia, jeho racionálneho využívania a hľadania konsenzu medzi požiadavkami ochrany prírody a cieľovým rozvojom regiónu.

Najväčšie vplyvy na chránené územia sú spojené hlavne s budovaním cestnej siete, ktorá je často vedená v dotyku s týmito územiami (ojedinele do nich aj priamo zasahujú) a rozvojom rekreačných aktivít, ktoré sú často umiestňované v územiach, kde je vyššia koncentrácia zachovaných významných krajinných prvkov.

Okrem vplyvov na chránené územia či lokality NATURA 2000 je nutné zdôrazniť, že realizácia navrhovaných aktivít, a to nielen cestných komunikácií ale všetkých druhov aktivít, bude mať väčší vplyv na prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES).

Vplyv na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

Navrhované riešenie strategického dokumentu vytvára predpoklady pre zabezpečenie ochrany historických, umelecko-historických, urbanistických a architektonických hodnôt prostredia i objektov zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu a navrhovaných na zápis.

Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V prípade objavu paleontologického náleziska bude postupované v zmysle platných právnych predpisov.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO

VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Európska súvislá sústava chránených území – NATURA 2000

V sledovanom území sa nachádza alebo do neho zasahuje 64 území európskeho významu, ktoré sú súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000, na ktoré sa vzťahuje územná ochrana podľa § 27, ods. 7 zákona č. 543/2002 Z.z. (podrobná špecifikácia a zoznam uvedené v Správe o hodnotení strategického dokumentu).

Chránené vtáčie územia (CHVÚ)

V riešenom území sa nachádza 9 chránených vtáčích území, ktoré sú súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000. Dolné Pohronie (SKCHVU004), Dolné Považie (SKCHVU005), Dunajské luhy (SKCHVU007), Kráľová (SKCHVU010), Ostrovné lúky (SKCHVU019), Parížske močiare (SKCHVU020), Poiplie (SKCHVU021), Tribeč (SKCHVU031) a Žitavský luh (SKCHVU038) sú vyhlásené za chránené vtáčie územia príslušnými vyhláškami MŽP SR v zmysle § 26, ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z. Bližšie údaje o vymedzení hraníc CHVÚ, definovaní zakázaných činností, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany a ich časovej platnosti sú stanovené v platných vyhláškach. (Podrobná špecifikácia a zoznam uvedené v Správe o hodnotení strategického dokumentu).

Ramsarské lokality

Slovenská republika je od 1.1.1993 riadnou zmluvnou stranou Ramsarskej konvencie (Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva podľa oznámenia FMZV č. 396/1990 Zb. – Ramsarský dohovor). Slovensko sa prístupím k tejto konvencii zaviazalo zachovávať a chrániť mokrade, ako regulátory vodných režimov a biotopy podporujúce charakteristickú flóru a faunu.

V zmysle Dohovoru o mokradiach (Ramsarský dohovor) sa na území Nitrianskeho kraja nachádzajú tri Ramsarské lokality – Dunajské luhy, Parížske močiare a Poiplie.

(Podrobná špecifikácia a zoznam uvedené v Správe o hodnotení strategického dokumentu).

Lokality Emerald

Pod pojmom EMERALD sa rozumie sieť „smaragdových“ území, t.j. území osobitného záujmu ochrany prírody. Budovanie tejto siete iniciovala Rada Európy v rámci uplatňovania Bernského dohovoru, ktorého cieľom je ochrana voľne žijúcich organizmov a ich prírodných biotopov, najmä tých, ktorých ochrana si vyžaduje spoluprácu niekoľkých štátov. Tvorba siete EMERALD sa začala v roku 1999.

Na území Nitrianskeho kraja sa nachádzajú štyri lokality patriace do siete Emerald – Burda, Dunajské luhy, NPR Parížske močiare a Zoborská lesostep.

VPLYVY

Opatrenia a aktivity plánované v PHSR NSK majú indikatívny (odporúčací) charakter, preto nie je možné určiť mieru a významnosť ovplyvnenia území NATURA 2000 v dôsledku ich realizácie. Dôvodom je tiež samotná povaha strategického plánovania, ktorého cieľom nie je zaoberať sa otázkami presnej lokalizácie aktivít v území, ani stanovovaním záväzných regulatívov využitia územia. Navrhované opatrenia sa preto vyznačujú vysokou mierou neurčitosti a miera predpokladaných vplyvov sa pri mnohých opatreniach nedá presnejšie definovať.

Vo všeobecnosti v posudzovanej stratégii výrazne prevažujú opatrenia, ktorých očakávané dopady (priame, nepriame) majú byť pozitívne. Taktiež z hľadiska synergických a kumulatívnych vplyvov prevažujú očakávané pozitívne vplyvy nad vplyvmi negatívnymi.

Väčšina opatrení predstavuje návrhy činností, ktoré posilňujú smerovanie regiónov Nitrianskeho samosprávneho kraja k cieľom trvalo udržateľného rozvoja.

Najväčšie vplyvy na chránené územia sú spojené hlavne s budovaním cestnej siete, ktorá je často vedená v dotyku s týmito územiami (ojedinele do nich aj priamo zasahujú) a rozvojom rekreačných aktivít, ktoré sú často umiestňované v územiach, kde je vyššia koncentrácia zachovaných významných krajinných prvkov.

Okrem vplyvov na chránené územia či lokality NATURA 2000 je nutné zdôrazniť, že realizácia navrhovaných aktivít, a to nielen cestných komunikácií ale všetkých druhov aktivít, bude mať väčší vplyv na prvky územného systému ekologickej stability.

VI. ZÁVERY

1. Výsledok procesu posudzovania

Na základe správy o hodnotení, odborného posudku a súboru stanovísk všetkých subjektov zúčastnených v procese posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie odporúčame strategický dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018“ v etape Návrh

schváliť

za dodržania podmienok uvedených v kapitole VI. Závěry, bode 3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu.

2. Odporúčaný variant

Okrem nulového variantu (stav, ktorý by nastal, ak by sa strategický dokument neprijal) je strategický dokument spracovaný v jednom variante.

Povaha strategického dokumentu (z dôvodu tvorby programu bez konkretizácie a detailizovania) si nevyžaduje iný variant, porovnanie s nulovým variantom slúži na porovnanie so situáciou, ak by sa strategický dokument nerealizoval.

Pre výber variantu riešenia strategického dokumentu (podľa správy o hodnotení) bol stanovený súbor kritérií.

Na základe záverov komplexného posúdenia navrhovaného strategického dokumentu sa pre ďalšie schválenie a realizáciu odporúča variant Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 – 2018, predložený v procese posudzovania ako protipól nulového variantu.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu

Keďže posudzovaný strategický dokument je v etape „návrh“, majú spracovatelia strategického dokumentu dostatok priestoru diskutované, resp. pripomienkované problémy riešiť, konečné riešenie optimalizovať. Na základe doručených stanovísk sa odporúča do Návrhu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 - 2018 zapracovať tieto pripomienky:

- aktualizovať niektoré konštatovania staršieho dáta o prebiehajúcej výstavbe napr. stavba R1 či obchvatu Topoľčian.
- spresniť popis vzťahov niektorých úsekov ciest prvej triedy a rýchlostných ciest.
- na str. 94 namiesto slov „významné zdroje geotermálnych, liečivých vôd a minerálnych stolových vôd“ uvádzať slová „významné zdroje geotermálnych vôd, prírodných liečivých vôd a prírodných minerálnych vôd plnených do spotrebiteľských obalov“.

- v rámci príloh a máp strategického dokumentu doplniť odkaz na rok čerpania údajov, pri tabuľkách použiť rovnaké roky sledovaného obdobia.
- opraviť údaj, že trasa R1 vrátane severného obchvatu mesta Banská Bystrica je ukončená -na str. 66 je časť trasy uvedená ešte vo výhlade.
- do rámcových aktivít doplniť aktualizáciu existujúcich dokumentov OPaK RÚSES
- opraviť správny počet území európskeho významu v okrese Nitra a Zlaté Moravce.
- slovné spojenie „ŠFŽP“ ako možný zdroj financovania navrhovaných opatrení nahradiť iným zdrojom financovania.
- zosúladiť a aktualizovať informácie týkajúce sa počtu kultúrnych pamiatok a pamiatkových území podľa aktuálneho stavu pre rok 2012, ktoré je možné získať prostredníctvom Pamiatkového úradu Slovenskej republiky alebo prostredníctvom Krajského pamiatkového úradu v Nitre.
- pri používaní pojmu „ochranné pásmo“ tento pojem vyšpecifikovať tak, aby bolo zrejmé, či sa jedná o ochranné pásmo kultúrnych pamiatok alebo o ochranné pásmo pamiatkových území.
- pojem „Grantový systém Ministerstva kultúry SR“ nahradiť pojmom „Dotačný systém Ministerstva kultúry SR“ v súlade s právnou terminológiou podľa zákona č. 434/2010 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.
- preformulovať pojem „zdravotné služby“ tak, aby vyjadroval to, čo sa následne píše v ostatných častiach a týka sa poskytovania zdravotnej starostlivosti v ambulanciách a nemocniciach.
- v opatrení 2.2 v priorite II. Ľudské zdroje upraviť nasledovne v celom texte „Zaistenie dostupnosti, humanizácie a variability zdravotnej starostlivosti (s. 108).
- v SWOT analýze s. 89 sociálna infraštruktúra v časti slabé stránky „...sociálnych a zdravotných služieb...“ upraviť nasledovne „...sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti“.
- vypustiť text týkajúci sa nevyváženosti spádových území lekárskej služby prvej pomoci.
- v 3.3 Strome problémov pre kľúčovú oblasť Ľudské zdroje na str. 103 vypustiť text „zhoršujúca sa dostupnosť a úroveň zdravotníckej starostlivosti“.
- na str. 106 kapitola IV. – rozvojová stratégia 4.3.2 Definovanie strategických cieľov v časti II. Ľudské zdroje – uvedené preformulovať na „Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti“.
- na str. 128 „počet a štruktúra poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti“ preformulovať tak, aby bolo jasné čo sa viaže k zdravotnej starostlivosti alebo slová zdravotnej starostlivosti vypustiť.
- slovné spojenie na str. 128 „dostupnosť poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti“ bližšie špecifikovať.
- v slovnom spojení na str. 128 „počet obyvateľov využívajúcich sociálne služby a zdravotnú starostlivosť“ zväziť vypustenie spojenia „zdravotnú starostlivosť“.
- v rámcových aktivitách realizujúcich opatrenia „tvorbu verejnej minimálnej siete“ nahradiť „napĺňanie verejnej minimálnej siete“.
- v kapitole V. – Implementačný rámec špecifických cieľov na str. 149 doplniť za slovo služieb slovo „subjektov“ zdravotnej starostlivosti.
- U opatrenia 4.1 je medzi spolupracujúcimi a implementujúcimi subjektmi uvedené aj Ministerstvo hospodárstva SR. Podľa § 2 ods. 4 písm. b) zákona č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je poskytovateľom investičnej pomoci pre oblasť cestovného ruchu Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a nie Ministerstvo hospodárstva SR. Uvedené je potrebné uviesť do súladu.

- doplniť informáciu o záväzku mesta Nitra znížiť emisie CO₂ do roku 2020 najmenej o 20 percent.
- aktualizovať údaje o problematike zásobovania obyvateľstva pitnou vodou v okrese Levice.
- v časti 1.4.2 Sieť zdravotníckych zariadení vypustiť liečebný ústav v Trávnici, ktorý ukončil svoju činnosť.
- v časti 1.7.1 Ponuka a dopyt cestovného ruchu časť Prírodný potenciál – na území Nitrianskeho kraja sa nenachádzajú prírodné kúpacie oblasti – vody vhodné na kúpanie. V tejto časti medzi významnými vybudovanými termálnymi kúpaliskami nie je uvedené TK Vadaš Štúrovo.
- používať aktuálne platnú legislatívu k problematike kvality pitnej vody.
- do kapitoly č. V, časti 5.5...Opatrenie 1.2 Realizácia opatrení a programov na ochranu prírody a krajiny v časti Indikátor výsledku doplniť o indikátor porovnania – či realizácia navrhovaných opatrení priniesla požadovaný efekt, t.j. udržanie priaznivého stavu chránených druhov a ich biotopov a zvyšovanie biodiverzity v kraji oproti východnému stavu.
- aktualizovať v tabuľkách uvedené informácie o záujmoch ochrany prírody a krajiny.

Odporúčané podmienky a opatrenia pre schválenie strategického dokumentu

Vzhľadom k tomu, že povaha strategického plánovania neumožňuje stanoviť konkrétne opatrenia, presne lokalizované, možno stanoviť len opatrenia zodpovedajúce tejto mierke, opatrenia všeobecne platné, opatrenia vyplývajúce z platnej legislatívy a medzinárodných dohovorov. Návrhy takýchto opatrení sa vyskytli aj vo vyjadreniach jednotlivých subjektov. Väčšina týchto opatrení musí byť dodržaná bez ohľadu na ich uvedenie v tomto záverečnom stanovisku a to od etapy prípravy dokumentácie až po prevádzku jednotlivých navrhovaných činností. Opatrenia budú bližšie konkretizované v jednotlivých procesoch EIA. Uvádzame len časť, na ktoré upozornili jednotlivé subjekty v pripomienkovom konaní:

- upriamiť pozornosť na Správu k Národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá je neopomenuteľným materiálom vzťahujúcim sa k predkladanému dokumentu,
- umiestňovať v Nitrianskom kraji predovšetkým moderné a perspektívne technológie najlepších dostupných techník a najlepších environmentálnych postupov, ktoré budú minimálne ovplyvňovať životné prostredie,
- rešpektovať pásma ochranné a bezpečnostné jestvujúcich plynárenských zariadení, ktoré ustanovuje zákon č. 656/2004 Z.z.,
- pri riešení rozvoja územia zohľadniť účel a ciele odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch, predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, zhodnocovať odpady recykláciou, opätovným použitím alebo inými procesmi umožňujúcimi získavanie druhotných surovín, využívať odpady ako zdroj energie, ak nie je možný alebo účelný postup podľa už uvedených riešení. Zneškodňovať odpady spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a nepoškodzujúcim životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom,
- zosúladiť ciele v oblasti problematiky odpadového hospodárstva so schváleným Programom odpadového hospodárstva SR ako aj s pripravovaným Programom odpadového hospodárstva Nitrianskeho kraja,
- rešpektovať záujmy ochrany prírody a krajiny, ich územné vymedzenie a obmedzenia z nich vyplývajúce z legislatívnych predpisov,

- vplyvy konkrétnych navrhovaných činnosti alebo aktivít vyplývajúcich zo strategického dokumentu vyhodnocovať samostatne v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z.

4. Odôvodnenie záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu

Záverečné stanovisko bolo vypracované podľa § 14 zákona a na základe doručenia odborného posudku podľa § 13 zákona, na základe všetkých dostupných podkladov, výsledkov správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie, stanovísk dotknutých orgánov, dotknutých rezortov a dotknutých obcí.

Záverečné stanovisko bolo vypracované na základe nasledovných podkladov:

- Správa o hodnotení strategického dokumentu a Návrh Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2012 – 2018 vypracovaných a predložených podľa zákona,
- Stanoviská k správe o hodnotení,
- Odborný posudok pre vydanie záverečného stanoviska.

V rámci hodnotenia sa preukázal potenciál pozitívnych vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, pričom negatívne vplyvy nie sú závažného charakteru. Eliminácia, prípadne minimalizácia potenciálnych negatívnych environmentálnych vplyvov je v prípade realizácie jednotlivých činností, podmienkou realizácie preventívnych opatrení a monitoringu v polohe jednotlivých projektov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Odporučenie schválenia navrhovaného strategického dokumentu možno odôvodniť výrazným prevýšením opatrení, ktorých očakávané vplyvy (priame i nepriame) budú pozitívne. Z hľadiska synergických a kumulatívnych vplyvov prevažujú očakávané pozitívne vplyvy nad vplyvmi negatívnymi.

Stanoviská dotknutých orgánov je možné rozdeliť do dvoch skupín. Prvou skupinou sú tie stanoviská, ktoré strategický dokument akceptujú bez pripomienok. Druhá skupina stanovísk obsahuje pripomienky, ktoré sú uvedené a následne posúdené z hľadiska ich relevantnosti. Pripomienky v uvedených stanoviskách upozorňujú na potrebu zapracovať ich a rešpektovať v ďalšom postupe dopracovania strategického dokumentu. Keďže sa jedná o návrh strategického dokumentu sú opodstatnené a v čistopise by mali byť zapracované. Nebolo podané žiadne stanovisko, ktoré by správu o hodnotení zamietalo.

Záverečné stanovisko možno odôvodniť najmä tým, že prípadné riziká a negatívne dopady na životné prostredie navrhovaného strategického dokumentu sú v rovnováhe s pozitívnymi stránkami realizácie a tým, že väčšina stanovísk k hodnotenému strategickému dokumentu bolo kladných, prípadne s konkrétnymi pripomienkami, ktoré boli posúdené.

5. Návrh monitoringu

Podľa § 16 zákona obstarávateľ strategického dokumentu je povinný zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov schváleného dokumentu na životné prostredie, prípadne použiť na tento účel existujúci monitoring. Sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie je systematickým sledovaním o vyhodnocovaní jeho vplyvov, vyhodnocovaní jeho účinnosti, zabezpečení odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v Správe o hodnotení so skutočným stavom.

Ak obstarávateľ zistí, že skutočné vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie budú horšie, ako sa predpokladalo v Správe o hodnotení, je povinný zabezpečiť opatrenia na ich zmiernenie a zároveň zabezpečiť zmenu, doplnenie, prípadne prepracovanie strategického dokumentu.

Potrebné je dôsledne implementovať systém monitoringu, ktorý je navrhnutý už v samotnom strategickom dokumente. Bude prebiehať na základe vopred definovaných indikátorov výsledku stanovených pre jednotlivé opatrenia. Údaje zistené monitorovaním sa využijú na priebežné sledovanie výkonnosti – dosahovaných výsledkov. Výsledky monitorovania výkonnosti budú prezentované v monitorovacej správe, ktorá bude vypracovávaná s ročnou periodicitou. Zber monitorovacích indikátorov, ktoré sú uvedené v akčnom pláne strategického dokumentu, sa bude realizovať a vyhodnocovať raz ročne na úrovni opatrení.

Odbor strategických činností Úradu NSK v spolupráci s relevantnými odbormi a oddeleniami úradu raz ročne zhotoví monitorovaciu správu o plnení indikátorov, ktorú predloží Zastupiteľstvu NSK na prerokovanie stanoviska a následne na prerokovanie Monitorovaciemu výboru. Sledované monitorovacie indikátory sa porovnajú v každej správe s počiatočným stavom a s predchádzajúcim monitorovaním.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia záverečného stanoviska

Krajský úrad životného prostredia Nitra
Ing. Marianna Hradňanská
Janka Kráľa 124, 949 01 Nitra

v súčinnosti s

Úradom verejného zdravotníctva SR
Trnavská cesta 52
826 45 Bratislava

2. Potvrdenie správnosti údajov

Krajský úrad životného prostredia Nitra
Ing. Peter Majlát
vedúci odboru ochrany zložiek životného prostredia
Janka Kráľa 124, 949 01 Nitra

3. Miesto a dátum vydania záverečného stanoviska

Nitra, 19.9.2012